

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
Se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachr.,
Nux. Augenföld & Emeric Los-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachr., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julia
Leopold (VII Brásóbet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAMR pe
pagina 3-a o sorie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA” iese în de-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țintra și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inimii Nr. 30, etajul
I: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 196.

Brașov, Luni-Marți 6 (19) Septembrie.

1905.

Naționalitățile din Ungaria.

III.

(Articol final)

Slovacii și Românii sunt cu de-
săvârșire străini de lupta Maghiarilor
întreprinsă contra Monarhiei unitare,
dăr când vor fi chemați odată, —
credincioși tradițiunii lor seculare, ei
vor sări în ajutorul tronului. Unei poli-
tice însă, cum fii cea inaugurată la
1867, ei nu vor mai face servicii de
patentă. Politica Vienei vede unde a
ajuns cu concesiunile față cu Ma-
ghiarii. Pentru țerile Coronei ungare
este pus în joc mai mult, decât slă-
birea Monarhiei. Ungaria este ame-
nținată de sörtea Poloniei: *Infunu-
rarea anabilor și Jidovul, nedrepta-
tea și anarchia sunt solii avertisători
ai acelei sorți.*

Singurul mijloc prin care s'ar
pute stăvili acest räu amenințator ar
fi rechemarea popórelor nemaghiare
la viața politică. Nici-odată Românii
și Slovacia n'ar îngădui o rupere de
cătră Austria. Rezolvarea chestiunii
naționalităților însă ar fi echivalentă
cu o egalare firăscă a raporturilor de
forță între cele două state și cu evo-
luția firăscă a procesului cultural și
național istoric. Acest proces pöte fi
deturnat de la drumul cel drept în
anumite împrejurări, dăr numai par-
țial și pentru un spațiu de timp îngust;
nici prin o măsură reacționară însă
nu pöte fi nimicit séu forțat pe căi
nenaturale.

Rassa maghiară, ca forță fiziolo-
gică și desfășurătoare de cultură, în
timp de o mie de ani n'a putut nici
să absorba popórele din preajma sa,
nici să le facă tributare culturii sale.
In luptele seculare ea n'a fost capa-
bilă a-l face unitar, și decă în urma
situației sale geografice favorabile in-
tre singuricele popóre, a avut no-
rocul să cânte prima viöră în Un-
-

ria, nu e mai puțin adevărât, că ma-
rile inteligente, cari au condus și lu-
crat în trecut și conduc și lucrăză și
în prezent — n'au fost peste tot Ma-
ghiarii.

Öri-ce sociolog modern va trebui
să recunöscă, că desnaționalizarea
incă nu însemnăză o desvoltare de
talent. Slovacia au un poet mare,
Hviezdoslav, care în tineretele sale
scria versuri maghiare; decă s'ar fi
înstreinat națiunii sale, Maghiarii ar
avé astăđi un al doilea Petöfi. Unul
din cei mai mari eroi ai lor, Hunyadi
a fost Român (Iancul Vodă); ér pe
eroii maghiari Zrinyi și Frangepan cu
mai mult drept îi pot reclama Croa-
ții, de cât Maghiarii. Căți savanți și
politiciani germani au devenit Ma-
ghiarii, nici g'mai e nevoie să dove-
dim, și cumcă luptătorul lor pentru
libertate, Kossuth, și mâna dreptă a
lui Tisza, Grünwald au fost Slovaci,
este de notorietate publică.

Ceva veritabil maghiar în adevăr
prea puțin au produs Ungurii și de
aceea nu scim ce zor au de a-și pune
ființa etnică, cultura și talentul alcă-
tuitor de stat atât de mult în con-
trastr cu cultura germană, séu slavă.
Situatia actuală a Maghiarilor printre
popórele Austro-Ungariei n-o acorăni
din inimă cu toții. Slovacia, Românii
Germanii etc. nu sunt de loc duș-
mani a tot ce este maghiar, dăr ceea
ce trebuie să consiliăm astăđi din a-
dins stăpănilor situațiunii în Ungaria,
este — să fie mai modești și mai
toleranți față cu elementul nema-
ghiar. Megalomania este o bölă, care
este vecină cu alienația. Ceea ce au
sévërșit Maghiarii în privința muncii
culturale, politice și naționale, nimeni
nu trage la îndoaială, însă pentru des-
naționalizarea tuturor popórelor Un-
gariei și, ca consecință ulterioară, pen-
tru emanciparea de cătră Austria, —
n'au forțe suficiente. De ce să sân-
gereze decă? Aliatul lor, jidovul un-

gar, cere pentru munca ce o sévër-
șese în beneficiul politiceei lor, să
i-se plătescă din greu. Astăđi o mare
parte a moșiilor nobilitare și țără-
nesci este în mâni jidovesci, presa
este peste tot jidovescă, capitalul,
factorul cel mai important al puterii
în țiuca de astăđi, este de asemenea
jidovesc.

De ar fi cel puțin speranță, ca
Maghiarii cu ajutorul jidovilor să pöta
nimici pe Nemaghiari, s'ar mai puté
pătrunde politica lor, însă după o ma-
ghiarisare de patruzeci de ani, Ro-
mânii, Slovacia, Croații, Sërbii etc.
naționalicesce sunt mai puternici,
decă la încheierea dualismului. Din
partea Maghiarilor nu este decă o cu-
rată nebunie a-se lăsa expropriat de
jidovi pentru asemenea fantomă? Ei
iși mint singuri ceva despre progre-
sul elementului maghiar, pe când
este sciut, că emigrarea elementului
maghiar din Ungaria ia din ce în ce
dimensiuni mai mari.

Proba cea mai bună despre pu-
țina forță de acumulație a Maghia-
rilor, și că ideea de stat maghiară
este o fatamorgana, ni-o dă statisti-
cianul maghiar Balogh. După socote-
lile sale în ultimii 50 ani, s'au ma-
ghiarizat 208 comune, pe care
parte însă 456 comune maghiare s'au
pierdut și din acestea 309 în bene-
ficiul Românilor. Un minus decă de
198 comune! Töte celelalte popula-
țiuni ale Ungariei, afară de Ruși și
Sërbii, au câștigat comune, numai Ma-
ghiarii au pierdut apröpe 200. (Ba-
logh Pal: A népfajok Magyarországon.
Budapest 1902.)

Espunerile acestea dorim să fie
considerate ca o mică contribuție,
care să lumineze dezbundada maghiară
și din partea reversului, adică din
partea naționalităților Ungariei. Căci
nu în Hofburg, și peste tot nu în
Austria, ci în Ungaria însași trebuie
să se rezolve chestiunea, dovedindu-se

că *punctum saliens* al statului ungar
nu zace în comanda maghiară și alte
postulate similare, ci în drépta re-
solvire a chestiunii naționalităților.

Prințul Liechtenstein și Maghiarii. Dia-
rul, ce a început să apară de curënd în Viena
sub titlul „*Wiener Montagszeitung - Gross-
Oesterreich*”, organ pentru apărarea interese-
lor imperiului, în numărul séu prim serie sub
titlul de mai sus următörele: „*Un represen-
tant al Românilor din Ungaria* a avut și-
lele acestea o convorbire cu prințul Alois
Liechtenstein asupra situației din Ungaria.
Românul nu-și valoröză influența, pe care
o exercită în Austria, spre a pune capët
politiceei Maghiarilor îndreptată spre disol-
varea imperiului? Prințul a răspuns: »Iubi-
te d-le! Eu personal nu pot să fac nimic
în această afacere. Eu am proprietăți mari
în Ungaria, și decă aş lucra contra guver-
nului ungar, acesta mi-ar face fel de fel
de dificultăți, încât mi-ar fi imposibil a vin-
de un cartof măcar. Așadar, decă aş face
politică antimaghiară, aş da imediat fa-
liment». Diarul face la aceste cuvinte ur-
mătörea observare:

»Cuvintele prințului sunt cuvinte sin-
cere, dăr ele relevăză o situație desperată.
Așadar prințul Alois, care este un luptă-
törea directivă: »Decă să falimentez eu,
mai bine să falimenteze întrëga împărăție
austriacă. »Öri pöte d-l prinț sperăză, că
bietii țëranii nearmați slovaci, români și
nemți din Ungaria vor răsturna stăpăni-
rea maghiară, ér el sé-și ție în siguran-
ță persöna și averea sa?»

Am reprodus scirea de mai sus, fiind-
că diarul vienez pune pe un Român în
joc. Trebuie însă să ne facem rezervele nö-
stre, fiind-că e de notorietate publică, cum
că partidul social-creștin, și în special șe-
ful lui, Dr. *Luenger*, nu se bucură de sim-
patia Maghiarilor tocmai fiind-că în dife-
rite rënduri au atacat șovinismul ungu-
resc. In ce privește pe prințul Alois *Liech-
tenstein*, să ne fie permis a revoca în amin-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Museul național și serbările dela Sibiu.

(Urmare.)

Și acum, după ce am trecut în revis-
tă generală expoziția, să amintesc și des-
pre unele momente importante ale serbă-
rilor.

Un lucru e straniu de de tot. Vrei
să amintesci cu cinste și să aduci laude
comitetului aranjator, găsești multă ostené-
lă și multă bunăvöintă la multe dintre
persöne, și totuși laudele își înghiață pe
buzes. S'au făcut unele greșeli atât de ca-
pitale, încât meritele sunt silite să înghia-
ție în sec și să rămână molcom locului, fără
ca să pöta și la ivélă cum ar fi trebuit.

O greșală de neiertat s'a făcut cu
diaristiții, în special cu diaristiții din Româ-
nia. Se strigă cu multă dreptate și de mul-
te öri: Diarele nöstre nu sunt diare cum
ar trebui să fie(?) Dăr dă posibilitate și-
arului să se manifeste, nu închide ușa ina-
inteia lui, când locul lui ar fi în rindurile
— decă nu cele dintăi — dăr în cele din
urmă. Chestiunea această nu se pöte judeca

astfel, nici chiar prin ochilării unor anu-
mite persöne. Patimi personale séu altele
de acestea, n'au loc aici. S'a și: Diaristiții
s'au anunțat prea mulți. Să se făcut selec-
ția cuvenită. Fie-care diar (ale nöstre le
pöți număra pe degctel) are un represen-
tant séu maximal doi. Să se fi încunosci-
ințat redacțiunile de cu vreme și n'ar fi fost
nici o supărare. Dăr așa cum s'a făcut, a
fost räu. Inchipuiți-vé cu cât ar fi câștigat
causa »Asociațiunii« și a nöstră, a tran-
silvănienilor, decă am fi da tdoué rënduri de
scaune pressei din România! Fie-care și-
arist ar fi împărțit — ca un adevărat
apostol — cel puțin la 1000 dese-
menți impresiile sale — căci diaristul vede
pentru cel puțin 1000 — și cauza ar fi avut
o isbändă frumösă. Dăr așa cu ușile închi-
se și cu respingerea bruscă?... Să ne mai
plângem de diaristică!

Alt inconvenient pe care l'a observat
föрте bine d-l Iorga, a fost rēcăla cu care
s'a primit capii nostri bisericesci. Nu, sca-
unele de piele, simple, ca ale tuturor mu-
ritorilor, n'au fost pe séma lor! Precum
arhivarii nöstri au fost totdeauna în frun-
tea morșării nöstre culturale, astfel trebuie
ca vorba și cu fapta, astfel trebuie să fie
și acum în véđul tuturor sub baldachin

— decă se putea — dăr la öri ce cas în-
cunjurat cu mai multe onoruri din partea
nöstră.

Căt de bine, de frumos și de impu-
nător ar fi fost, decă am fi véđut la masa
presidială la loc de frunte și pe aceia, cari
supravöiesc din primul comitet din 1861,
cum sunt de exemplu: episcopul *Nicolae
Popea*, protopopul *Sava Popovici* și tata
Azentie Severin. Cinstea pe care noi le-am
fi dat-o, ne-ar fi servit și noué spre laudă.
Nici despre ei însă nici chiar o amintire.

Trecând peste inconvenientele ace-
stea, am avut însă și momente de înaltă
elevație sufletescă.

Nivoul discursurilor și conferențelor
literare se ridică pe și ce merge. Vorbiri-
le rostite de Dr. Sextil *Puşcariu* cu ocasi-
unea centenarului lui Tim. *Cipariu*, di-
sertațiunea *D-lui Mocsonyi* atât de potrivă
pentru timpurile nöstre lipsite de credin-
ță, apoi cea a d-lui Dr. I. *Borcea* despre
Eminescu și teatrul, au fost ținute în ton aca-
demic. Plină de iubire pentru prosperarea so-
cietății a fost și vorbirea »pro domo« a vene-
rabilului președinte *Iosif Sterca-Sulufu*.
Datebit se caré ni le-a pus în față, ar fi
trebuit să ne döră mi mult și să störnés-
că o discuție mai vie, decă observ că s'a

făcut. Puncte luminöse au fost representa-
țiunile lui »Moș *Ciocărlan*«. Opera acesta,
care a făcut serie și epocă în analele so-
cietății de cântări din Sibiu, e cât se pöte
de acomodată pentru noi. Trebuia să véđi
scenele vii, pitoresci și pline de poesie de
pe scena teatrului, ca să înțelegi delirul
de aplause, cu cari se respălătiră represen-
tațiunile escelente. Mai bine nici nu pöte
juca o trupă de diletanți.

Și în ce privește societatea de tea-
tru observăm un progres. Incepem să ne
urnim din loc. Inteligența pretinde piese
teatrale — ceea-ce este föрте firesc. »Fân-
tana Blandusiei«, jucată cu vervă fără pă-
reche la noi, apoi o altă piesă mai puțin
bine alésă, dăr predată éráși bine, încep
să ne deschidă drumul spre o artă drama-
tică proprie. Și e și natural, ca publicul să
pretindă piese romănesci. Cu »3 pälării
de damă« și alte bazaconii fără noimă, nu
vom merge departe.

De aceea cred, că este föрте salutar
din punctul nostru de vedere și turnear
artistic întreprins de d-l Zaharie *Bărsan*
în decursul anului trecut. »Greva fierari-
lor« »Lăutarul din Cremona« și »Steaua«
și alte de acestea, sunt chemate să des-
volte gustul publicului și să-i dea directiva

tirea cetitorilor discursul pe care prințul l'a ținut la întrunirea electorală a societății politice »Donaustadt« din Viena la 13 Aprilie a. c. Acel discurs combate energetic pentru unitatea monarhiei și se află publicat în »Gaz. Trans.« Nr. 76 de la 5/18 Aprilie a. c.

Crisa ungară.

După căderea guvernului Fejervary și amânarea dietei prin rescript regal, toate cercurile politice așteaptă cu mare încordare să urmeze nouăle încercări de descurcare, ce însuși Fejervary le-a pus în vedere opoziției coaliționiste.

Până așî însă nici unul din conducătorii partidelor maghiare n'au fost chemați la Majestatea Sa, și n'a urmat nici călătorie la Viena a lui Fejervary, care era anunțată oficial. Se poate, că Fejervary nu dă vre-o importanță deosebită celor ce s'au petrecut în ședința de Vineri a dietei, și de aceea n'a aflat necesar a alerga numai decât la Viena. Se poate însă și aceea, că el, care a luat asupra-și sarcina grea de ministru-președinte, după toate cele ce le-a pățit și după refuzul Coronei de a-i aproba programul, nu se prea simte aplecat a-se expune din nou.

Mult se comentază în presa coaliționistă și guvernamentală declarația baronului Fejervary, că »Majestatea Sa nutrește încă dorința de a-se forma un guvern din rîndurile majorității, pe baza unui program acceptabil...« Apoi: »Trebuie să creșterea timp pentru-ca coaliția să-și poată arăta Coronei propozițiunile sale«. Acest ultim pasagiū din declarația lui Fejervary nu poate să însemne altceva, decât ca însași coaliția să facă primul pas spre un compromis cu Coróna. Față cu interpretarea acasta, diarele coalițiunei dic, că asta nu se poate, de ore-ce coalițiunea nu e datore să facă ea mai întâi propuneri, cât timp Maj. Sa nu o invită să le facă. Camera, dic acele diare, a trimis domnitorului o adresă la care nu s'a dat încă răspuns. Acei *homo regius*, despre carî a vorbit Fejervary, nu se poate înlocui cuvîntul regal direct. Trebuie deci, ca regele să răspundă mai întâi la adresa dietei. Coaliția, ea de la sine, nu poate să se adreseze către Corónă, ea n'are drept a face acasta; nu poate nici aceea, ca să propună dietei o nouă adresă, câtă vreme la prima adresă nu s'a dat răspuns...

Resonamentul acesta îl imprumută diarele coaliționiste de la contele Apponyi, care tocmai în acest sens a interpretat faptul, că nu s'a dat până acum un răspuns la adresa propusă de coalițiune, pe care camera — în urma majorității voturilor — încă ș'a însușit'o.

Din toate aceste reiese clar, că cei din coaliție n'au de gînd să fie ei începă-

torii, ér de altă parte Coróna încă nu se va fi prea grăbind a deschide ușa și a da scaun celor din fruntea coaliției, cari nici rescriptele regale nu le mai bagă în seamă, ci trece peste ele, ca și când nu s'ar fi dat, și se lasă în discuții chiar asupra lor, în contra tuturor obiceiunțelor parlamentare.

Crisa ungară, care zilele din urmă se părea că a dat un pas înainte spre rezolvare, merge éráși înderét și se află așî la acel punct mort, în care se afla înainte de redeschiderea și amânarea dietei.

Brașov, 5/18 Septembrie.

Guvernul român va începe în curînd tratative pentru încheierea de convenții comerciale cu Anglia, Franța, Italia, Olanda, Belgia și Rusia.

Socialiștii în contra partidului independist. Clubul independist din circumscripția VII Budapesta a invitat la inaugurarea localului său din piața Almassy și pe Francisc Kossuth cu mai mulți deputați independiști. Serbarea s'a făcut Sâmbătă. Ea însă a fost turburată de socialiști, cari au demonstrat energie în contra koșutiștilor. Pe Kossuth și pe ceilalți deputați, cari merseră la club, i-au întimpinat cu fluierături. Mai târziu socialiștilor li s'a alăturat și vulgul de pe stradă, care cânta »Marseleasa« muncitorilor și striga: »Jos partidul independist! Trăescă votul universal secret!« Când Kossuth mergea spre club, un socialist s'a aruncat asupra lui și-l înhațe, însă l'au apărut ceilalți deputați, cari însoțiau pe Kossuth. Unii din acești deputați au fost scuipați. Când Dr. Somogyi ținea discursul festiv, din stradă se aușiră fluierături și sgomot. O piétră sbură prin feréstă în sală și în curînd îi urmă alta. Tocmai atunci poliția, care veni la fața locului, căuta să împrăscie pe demonstrații. Au fost arestate 8 persoane. Séra la 11 demonstrațiile s'au repetit, socialiștii spărgînd câteva ferestri, până ce la urmă poliția îi împrăscia.

Incheierea armistițiului ruso-japones. Agenția telegrafică din Petersburg primesc cu data de 16 Septembrie n. următorul comunicat din Godsadan (Manciuria): Erî la orele 7 séra, plenipotențiarul rus, generalul Oranowsky, și plenipotențiarul japones, generalul Fukushima au semnat protocolul de armistițiu, care a intrat în vigore cu data de Vineri 15 Sept. n. *In adevăr ostilitățile au și fost imediat suspendate.* Plenipotențiarii s'au servit la tratările, ce au urmat, fie-care de limba sa, cu ajutorul de translatori. Generalul Fukushima era însoțit de profesorul dreptului ginților Ariga, de profesorul Seosti și de un adjutant.

Protocolul a fixat o zonă neutră între fronturile celor două armate de o lăr-

gime de 8 kilometri. În cazul, când s'ar ivi necesitatea unor noué tratări, parlamentarii vor avé să se întâlnească la un punct anumit, luând drumul de-alungul șinelor căii ferate între Șuamiansi și Sachetsi.

Pentru armistițiu în Coreea și în insula Sachalin se vor numi alți plenipotențiarî.

Tratatul de armistițiu conține următoarele amênunte: Tóte ostilitățile încetează între fronturile armatelor; se stabilesc o zonă neutră de o lărgime de 8 kilometri cu localitatea Sahotsu la mijloc; peste zona neutră au dreptul să comunice numai civiliști, comunicația între ambele armate se poate face numai pe drumul, care duce la Șahotsu. Pentru stabilirea unei zone neutrale pe mare se vor întruni în curînd în apropierea Vladivostokului, ofițeri superiori de marină ruși și japonesi.

Tratările între Oranowski și Fukushima au durat timp de 9 ore.

România și Grecia.

Asupra conflictului greco-român diarul »Le Temps« publică următoarele trimise de corespondentul său din București:

Ruptura relațiilor diplomatice între România și Grecia, așteptată de mult, pare a fi pe punctul de a-se realiza. Ministrul Greciei la București d. Tombazis părăsește România, după ce a obținut un concediu ilimitat.

Conflictul s'a născut în urma atitudinii patriarhului grec din Constantinopol, care a refuzat să dea preoți români Cuțo-valahilor din Macedonia, religiosamente sub dependența sa, și nu permite în bisericile lor celebrarea slujbei în limba română. Tóte demersurile guvernului român, ca să facă să înceteze acasta stare de lucruri, au rămas infructuoase, și o luptă crâncenă începî în Macedonia între Cuțo-vlahi și eclesiasticii ecumenici. În ultimul moment Grecii întrebunțară violența în acest conflict, și bandele grecesci din Macedonia năvăliră în unele sate cuțo-vlahe, ucîndu-mai mulți locuitori români. Presă grecescă deschise de asemenea o campanie crâncenă contra României.

Guvernul român a răspuns cu expulzarea mai multor diariști greci și prin interdicerea diarului »Patris«. Aceleași represalii au fost făcute contra unor comercianți greci, ce locuiau în România.

Intr'o notă energică, ministrul Greciei cerî retragerea măsurilor antielenice luate de guvernul român, dér fără succes. Cu tóte sforțările Austro-Ungariei, nu s'a putut evita un conflict, care prin plecarea ministrului Greciei ia o turnură seriósă.

Grecia și România ne fiind limitrofe și ne întretinînd un comerț dezvoltat, consecințele acestui conflict nu vor fi grave. Totul se va mărgini la o rancună reciprocă, și România va obținé fôrte probabil de la patriarh satisfacerea cererilor sale.

Pentru cestiunea macedonenă, conflictul actual poate să aibă mai multă importanță. El este de natură să aducă o apropiere între România și Bulgaria. În ultimul timp s'a vorbit de negocieri între guvernul român și exarhatul bulgar la Constantinopol pentru a pune sub protecția lui pe Români din Macedonia.

Conflictul svedo-norvegian.

Marele conflict, care a provocat ruptura între Svedia și Norvegia, nu s'a sfîrșit încă. Din contră s'ar puté dice, că el va avé încă de aici înainte urmări grave. Delegații celor două țeri întruniți la Karlstadt, chemați a stabili amênuntele separațiunei, n'au putut ajunge încă la o înțelegere, și în ambele țeri spiritele sunt fôrte iritate, ba se constată chiar o dispoziție răboinică.

Greutatea principală în calea înțelegerii, o formeză cestiunea fortificațiunilor de la granițe. În decursul celor 5—6 ani, ce au precedat separațiunei, când raporturile între cele două state erau fôrte în-

niței răsăritene număróse fortificațiunii pentru asigurarea drumurilor ce duc în țéră. Delegații svedieni pretind acum dărîmarea acestor fortificații și nu vor să concedeze decât cel mult, ca Norvegia să-și mențină fortificațiile ei istorice, dér și aceste să le desarmeze.

Norvegienii însă, avînd în vedere spiritul răboinic, ce mereu se alimenteză și crește în Svedia, nu vor de loc să se învoescă. În schimbul desarmării Norvegienii cer, ca Svedia să încheie o convenție privitoare la un tribunal ales, care să escludă în tot cazul răboiul între ea și Svedia.

Acasta însă nu vré să dea garanția pretinsă de Norvegienii, și astfel tratările din Karlstadt sunt privite cu tot mai mult pesimism.

În astfel de împrejurări nu e mirare, decât atât în Svedia, cât și în Norvegia se fac mari pregătiri de răboi. La granițe contingentul trupelor au fost sporite din ambele părți. După scrii necontrolate, Svedia a angajat și ofițeri englesi din rezervă și a cumpărat de la Anglia mari cantități de arme. În genere se crede, că în cas de izbucnirea ostilităților, Svedia va afla sprijin în Anglia, pe când Norvegia ar fi părătinită de Rusia și Germania.

Scirea cea mai nouă despre conflictul svedo-norvegian este următoarea:

»Berliner Tageblatt« află din Cristiania, că Norvegia își mobilizează trupele în cea mai mare grabă. Rezervele au fost de asemenea chemate sub arme. Multe prăvălii și birouri au fost închise din cauza lipsei personalului. Multă artilerie e trimisă la frantarii.

SCIRILE DILEI.

— 18 Sept. n.

Social-democrații austriaci și Gautsch.

După un comunicat în conferența comitetului executiv al social-democrațiilor s'a decis, ca în urma atitudinii ministrului-președinte Gautsch față cu cestiunea votului universal în Ungaria, să se țină Vineria viitoare o mare conferență a reprezentanților partidelor naționale, în care se va discuta asupra acestei atitudinî.

Sfințire de biserică. Joi în 21 Septembrie st. n. se va sfinți biserica nouă din Sebeșul de sus (dieceza Gherlei), după următoarea programă: 1) Mercuri la orele 4 p. m. primirea delegatului episcopesc și inseratul. 2) Joi dimineața la orele 8 actul sfințirii și liturghie solemnă. 3) La 1 p. m. banchet (2 cor. de tacâm.) 4) Séra petrecere cu dans. (Intrarea 1 cor.)

Comitetul macedo-român din București va convoca pe ziua de 10 Septembrie v. o întrunire publică în București spre a protesta în contra igoșoniei lui Take Șebe. Vor fi reprezentate și comitetele din provincie. Cu acasta ocazie societățile macedonene se vor reorganiza pe o nouă basă, formînd o *ligă macedo-română* cu secțiuni în tóte orașele țerii. Se vor anunța câte-va donațiuni importante.

Un nou notar public în Brașov. Precum aflăm la postul de notar public reșec de venit vacant prin mórtea lui Schnell a fost numit avocatul Dr. Karl Lurtz.

Amânarea excursiunei școlare. Din cauza timpului nefavorabil excursiunea în Poiană, ce era să se facă mâne, s'a amânat pe altă zi.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela d-l Manase Iar paroch gr. or. român în Ó-Piski și d-l Daniil Cojocariu paroch gr. or. rom în Teliu câte 5 cor. Primescă marinoșii donatori cele mai cordiale mulțumite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Logodnă. D-l Iunio cav. de Pușcariu, consulul Austro-Ungariei în Alexandria (Egipt), fiul Il. Sale d-lui Ioan cav. de Pușcariu, vechiul consilier al Curții supreme de justiție a Ungariei, membru ord. al Academiei române etc. s'a logodit cu d-sóra Elsa de Tschudi, fiica d-lui și d-omei Christophe de Tschudi din Otterbach (lângă Klein-Huningen) Băle (Elveția). Tatăl miresei e cunoscut în lumea comercială sub numele de »Baumwolenkönig« (Regele bumbacului.) Sincere felicitări!

Convenția postală între România și Turcia a fost încheiată și semnată de directorul general al poștelor otomane și de delegații români. Convențiunea privesc transportul gratuit al pachetelor și cole-

în spre bine. Chiar și o piesă mai slabă — dér de ce să nu alegem pe cele mai bune? — chiar și una mai slabă, va stîrni discuții, cari se pot transplanta în colónele diarelor și revistelor noastre, — tractate firesce de ómeni, cari își cunosc misiunea, și astfel cu timpul vom avé mai multe discuții literare-estetice. Până acuma ne-am mulțumit numai cu una singură, cu ocazia concursului de teatru. Pentru prima órá aud publicul românesc discutînd de estetică — unii partizanî înfocați ai principiului »l'art pour l'art« (arta pentru artă), alții ai artei cu restricții (să nu ne jignescă sentimentele noastre intime.)

Și așa — încetul cu încetul — teatrul începe să-și îndeplinească misiunea. Așî se discută un lucru, mâne altul, până ce ne crescem publicul. Ce sublimă misiune pentru »Societatea pentru crearea unui fond de teatru!« E drept, adunarea de acum a Teatrului a fost întunecată intru câtva de programul variat al serbărilor celorlalte, dér dragostea, de care s'a bucurat, a fost aceeași ca mai înainte.

Am dori ca lista pieselor vrednice de jucat din partea poporului nostru, să nu

întîrzie atâta. Timpul e suprem. Nu mai putem să trecem cu vederea »Dragostea copilărească« și alte copilării de acestea, cari câștigă teren și nimicesc bunul gust al poporenilor.

Un alt succes a fost *Serata etnografică*. Orî-cine ar fi autorul acestei idei, merită laudă. Îți tresălta inima de bucurie vîdînd mândrețele de costume și jocurile noastre naționale. Când ciobanul cânta doina de jale, ni-s'au umplut ochii de lacrimi. — Ne servește spre laudă. Dēcă graiul acesta eloquent n'ar găsi răsunset în inimile noastre, ar trebui să ne rușinăm.

Concertul Carmen a fost un punct de forță. Un entusiasm mai sincer și mai spontan, mai rar. Auđiam desfăcîndu-se de-asupra noastră doina sufletului și crescînd tot mai tare, mai tare, coplesindu-ne prin duioșia și sinceritatea ei, ne auđiam fărtații de o tulpină, de cari ne despart numai Carpații. Și mulțumirile, de cari eram cuprinși, ne ridicau și ne dădeau aripî.

(Va urma.)

H. P. Petrescu.

telor postale, a materialului postal și telegrafic otoman pe linia Constantinopol-Dardanele, Mitilene, Smyrna și Pireu deservită de vaporele române. Convențiunea va intra în vigoare imediat ce va fi ratificată de ambele guverne.

Dela institutelor de învățământ din Blăși. Pe anul școl. 1905/6 s'au înscris la *gimnasiu* 472 elevi. anume în cl. I 68, II 55, III 72, IV 65, V. 64, VI 52, VII 52 și VIII 44.— la institutul *preparandial* 85, anume în cursul I 19, II 28 și III 38, la *școala de aplicație* 52 elevi.

O dimisie regretabilă. D-l *Nottara*, distinsul societar al teatrului național, și-a dat — precum cetim în zădărele din Regat — dimisia. în urma unui diferend ce a avut cu d-l Davila, directorul general al teatrelor.

Expoziția națională din București. Lucrările începute la expoziția națională continuă cu activitate. Palatul artelor, și s rezervorul de apă, se construiesc pe terenul fostei grădine Trocadero. Arenele romane se construiesc pe terenul situat lângă biserica Cuțitul de argint. Canalizarea, alimentarea câmpiei expoziției cu apă și terasamentele, au fost terminate. S'a săpat o bună parte din lacul cel mare care va avea o suprafață de un hectar.

Congresul nobilimei ruse. Diarului *Vossische Zeitung* i-se comunică următoarele din Petersburg: Congresul mareșalilor nobilimei își ține ședințele în secret. Mareșalul nobilimei din Petersburg, contele *Gudovici*, a declarat congresului o interpretare privată. Scopul congresului e modificarea legii electorale, ca să pună nobilimea pe o treptă superioară comerțului.

Seceta în România. Știrile primite la ministerul de domenii anunță, că seceta persistă în România. Pământul a fost uscat și crăpat în adâncimi mari, din care cauză nu se pot face ogărele și semănăturile de toamnă. Iarba a fost uscată în forțe multe județe, er vitele n'au ce pasce. Din cauza acesta țeranii au început să se servescă de nutrețul depositat pentru trebuințele din cursul ernei.

O mănăstire de călugărițe gr. or. în Cernăuți. Fôia clericală independentă *Viitorul* din Cernăuți aduce scirea, că guvernul Bucovinei a cerut ȳilele acestea dela consistorul gr. or. din Cernăuți un preliminar exact pentru activarea și susținerea unei mănăstiri de călugărițe gr. or. în Cernăuți, în urma unui concludus luat acum câțiva ani la inițiativa actualului metropolit Dr. V. de Repta de consistoriul cernăuțean. În cas că guvernul va aproba acest concludus, noua instituție va fi de mare folos, căci călugărițele vor îngriji deoparte de bolnavi, precum o fac acesta călugărițele catolice de altă parte vor ocupa posturile de supravăghetore în asilele de copii gr. or. din Cernăuți și celelalte orașe bucovinene. Mănăstirea din care vor face parte, după proiectul consistoriului, 30 călugărițe va fi susținută pe cheltuielile fondului religioz gr. or. din Bucovina.

Cutremurul din Calabria. Vineri s'a simțit un nou cutremur în Calabria. Regele Italiei părăsise chiar comuna Cosenza, când pământul începă din nou să se cutremure. Mișcarea era cea drept liniară, der ea umplu din nou cu grăză pe locuitorii. În valea dracului (Vallone del Drago) lângă Montallo Uffugo pământul s'a ridicat la o înălțime de 3 metri și dintr'o crepătură mare curgeau mase de lavă, căr' în puțin timp formaseră un lac pe o estindere de 500 metri □. Dela ivirea acestui lac, în aqueductul din Oserano nu mai curge apă, ci un fluid lutos. Cutremurul acesta a cauzat pagube nouă și în Pizzo. Casele rămase neatine dela primul cutremur, s'au ales cu crepături mari și amenință să se prăbușescă.

Observatorul meteorologic din Florența a înregistrat Vineri nouă cutremure în depărtare, car' după calculele făcute trebuie să se fi produs la o distanță de 19,000 kilometri. Instrumentele sunt foarte agitate.—Impăratul Germaniei a trimis guvernului italian suma de 10,000 lire pentru victimele din Calabria.

Noul arhiepiscop catolic la București *Netzhammer* este elvețian de origine și un mare limbist. Vorbesce de multă vreme românește, învățând acastă limbă parte dela câțiva studenți români din colegiul și parte dela d-l Vladimir Ghița, cu care se află în strinse relațiuni de prietenie. Numirea sa în București se datorează chiar d-lui Vladimir Ghița, verul d-lui Nicu Filipescu, care insistase de câțiva timp pe lângă cardinalul Merry del Val în favoarea lui. Arhiepiscopul *Netzhammer* este mai mult un om de știință, decât un propagandist. (Secolul)

Meetingul anti-grec din Iași. Vineri la orele 3 p. m. a avut loc în sala Turnurei din Iași meetingul anti-grecesc. A asistat un număr colosal de cetățeni. Preotul *Nițescu*, profesor, fu proclamat președinte. D-l *Diamandi* profesor din Macedonia, luând cuvântul face istoricul Armănilor arătând crimele ce se făptuesc de Grecii în Macedonia. D-l G. G. *Mirzescu* vorbesce de expulsarea și sinucida Românilor macedonean Take Șebe, protestând în contra guvernului.

Gubernurul în Macedonia. *Reogradske Novine* publică o telegramă din Londra, după care la propunerea regelui Eduard, prințul muntenegrean *Mirko* va fi numit guvernator al Serbiei-vechi și Macedoniei.

200 de milioane ruble pentru reconstruirea flotei ruse. Se anunță din Petersburg, că consiliul de miniștri, sub președinția ȳarului, a hotărât să se cheltuiască deocamdată două sute de milioane ruble pentru reconstruirea flotei.

Uciderea familiei lui Komura desmințită. Legațiunea Japoniei din Roma comunică *Agentiei Stefani*, că scirea despre asasinatul familiei *Komura* este cu desăvârșire lipsită de temei.

Chinesii contra Germanilor. *Tageblatt* din Berlin anunță, că în provincia chineză *Șantung* se organizează o rescolă generală contra Germanilor.

Concertul Stefanescu-Millea.

De o săptămână aproape în fiecare zi aveați la scirile ȳilei titlul de mai sus. Doi artiști români, unul de peste Carpați, celalalt de la noi. Cântaseră amândoi la Sibiu și au fost lăudați și în foile streine. Au venit acum la noi. Se putea să nu le facem puțină reclamă? Și cu noi s'au asociat și *Kr. Ztg.* și *Brassoi Lapok*, la cel dintâi scriind însuși Paul Richter, înaintea căruia au cântat, căci densul trebuia să-i accompanyeze, er în al doilea revăndu se, că d-l Stefanescu are angajament la teatrul maghiar din Pojun. Și par' că am fi bătut toca la urechea surdului! Publicul din Brașov, care n'a catadidit a veni mai în vară nici la reprezentația lui Bărsan, cu toate că era cu densul și prima dramatică de la teatrul național din București *Mariôra Voiculescu*, — a ținut să fie consecuent, ba s'a întrecut pe sine însuși.

Eră, mă rog, cine a fost în sala de la Nr. 1 Sămbătă seara: În prima serie: 2 locuri gratuite ocupate de organe polițienesci, apoi două dame maghiare, un domn judecător maghiar și d-șora Jaliu. În seria a doua un medic militar german și un civil necunoscut și 2 tineri. În seria III. doi redactori și o fetiță, er mai în spre ferestră d-l prof. de musică Gál, ca recensent de la *Br. L.* și d-l Aronsohn. În seria IV. părintele Dr. Saftu, și nimeni altul. Urmăză câte-va serii gôle și pe urmă familia părintelui Dogariu din Hărman. Mai spre fundul elevi de la gimnasiu. În stânga ședeau respirați: I. avocatul Lengeru, candidații de adv. Almășescu și Sămpeteanu. II. prof. Chelariu. III. prof. G. Dima. IV. Nimeni. V. Dr. Eug. Mețianu și Corneli Aiser-Săvuleanu. VI. prof. Banciu, păr. Dogariu, judele P. Pop, invet. Vătășan cu d-na, d-na Sfetea cu d-șora... și erăși serii gôle și pe urmă studenți. Pe balcon d-na C. Pop și câte-va alte persoane.

Atăta a fost tot publicul. Judecați singuri! Dintre damele române, car' se vedă ȳilul la *„János vitez“* și la altele maghiare la *„Redută“*, nimeni n'a considerat vrednic să sprijinescă pe acești tineri și talentați artiști români. Decă în Brașov, orașul cu populația cea mai compactă românească, se presentă numai 20—25 persoane la concertul anunțat în condițiunile cele mai favorabile, — nu scim ce speranțe putem avea pentru viitorii artiști români, cărora Societatea pentru fond de teatru le-a acordat burse!

Și cu tot indiferentismul ofensător al publicului, artiștii noștri și-au executat până în sfârșit programul. Stefanescu a cântat dulce și duios, cu material de voce vast și cu eleganță ireproșabilă, er Millea a prestat mai mult decât ne așteptam. Subțirel și anemic, cum e, nu-l credeam capabil de plenitudinea respirației necesare la cântul de flaut în măsură așa cum l'am vădut. D-l Millea ne-a pus în uimire și prin tehnica sa. Acompaniamentul l'a ținut d-l maeștru Paul Richter, ca întotdeauna cu multă dibăcie și discrețiune.

Cei ce am fost de față, am fost încântați și am aplaudat din inimă.

Referentul musical al lui *Br. L.* relevă și el cu competență succesul desăvârșit al concertului, regretând în același timp eșecul material.

(p.)

Congresul liber-cugetătorilor.

ȳilele acestea (3, 4, 5, 6 și 7 Sept.) s'a ținut în Paris congresul liber-cugetătorilor, cu care ocaziune s'a desvălit și statua cavalerului de La Barre, un tânăr care la 1766 a fost executat, fiind-că în surtase taina cuminecătorei. Statua acestui martir al cugetării libere a fost ridicată drept protestațiune tocmai în fața monumentalei catedrale închinată inimii lui Isus (Sacré Coeur).

Despre acest congres *Le Courier Européen*, însuși aderent al liberei cugetări, scrie în ultimul său număr între altele:

Congresul internațional al liberei cugetări, n'a dat rezultatele, pe car' mulți le sperau, și, fără a epuiza ordinea ȳilei, s'a dizolvat după ce făcuse mai multă gălăgie de cât trebă.

Și cauzele acestui parțial nesucces, sunt tot atât de multiple, pe cât sunt de ușor de a fi enumerate: Intâi lipsa completă a organizațiunei, care lăsa câmp liber descuragiărilor individuale. Mai trebuie să adăugăm absența personalităților de sémă, car' s'au scuzat sub diferite pretexte.

Prea multe cestiuni, și acestea încă și subdivisate, încărcau ordinea ȳilei pe de altă parte și congresul fu în imposibilitate de a arăta o inițiativă reală și conștiințioasă...

Comisiunea pacifismului presidată de d-l Domela Nieuwenhuis, care a bătut la toate porțile, a fost refuzată pretutindenii, și când în sfârșit și-a găsit o sală, numai era timp suficient de a se pute ocupa cu tema pacifismului, trebuind să discute alte 3 cestiuni înainte de pacifism.

În privința militarismului, congresul a votat următoarea concluziune:

„Considerând, că libera cugetare și militarismul formeză o antiteză indisolubilă căci libera cugetare vré să combată cu argumentele rațiunei, er militarismul cu armele forței brutale,

„Considerând, că numai suprimând cauza se pot combate consecențele,

„Congresul declară, că nici ameliorațiunile armatei, nici diminuția armatelor, nici națiunea înarmată nu pot da rezultatul, pe care-l căutăm și că singura formă:

„Nici un om, nici o centimă militarismului“, atacă rădăcina răului,

„Proclamă acastă formulă ca espreșiunea rațiunei omenesci și aprobă ori-ce agitațiune în acest sens“.

Despre ridicarea statuei cavalerului de La Barre, revista *L'Illustration* în numărul său de la 9 Sept. ȳice între altele:

„Făcând abstracție de chestiunea, care trebuie sciută, că adevă de cesă porțe biserica povara unei greșeli, pe care singură justiția laică a comis-o, nu ne putem împăca cu felul, cum și-au arangiat liberii noștri cugetători răsbunarea. Nu le ajunge că ridică un monument în amintirea martirului, ci îl mai ridică și în fața bisericei Sacré Coeur. Nu este așa-der mortul, pe care îl glorifică, ci este o idee, pe care o espun — ca desfidere — în fața altei idei. *„Reparațiune“* ȳic ei. *„Provocațiune“* răspund bravii ômeni, cărora nu le place lupta pe stradă.

Acești din urmă au dreptate și mi-se pare, că liber-cugetătorii au creat aici un precedent neliniștitor. Căci decă este spirital din partea ômenilor fără religiune a ridica în fața unei biserice efigia unui *„necredincios“*, nu va fi mai puțin spiritual din partea protestanților a ridica un monument lui Calvin în fața ferestrei Louvrului, de unde coreligionarii lor fură împușcați de cătră Carol IX, și pôte tot așa de puțin le-ar plăcea pacifiștilor o figură alegorică de bronz — evocațiunea atrocităților rășboiului — în fața Arcului de triumf. Lupta cu statuele! Numai asta ne mai lipsia, spre a înveseli utroarele nôstre.

VARIETATE.

Măncătorii de nășip. E la modă de câțiva timp în Anglia într'un ôre-care cerc, probabil la ômeni, cărora abuzul de *whisky-and soda*, de *plumfundsiz* și de sosuri arțotore, le-a deteriorat stomacul, să aibă pe masă alături de muștar, o nisipelniță, conținând praful de cărămidă rasă. Acest lucru, ȳic, se obișnuiesc și în America.

Acești ômeni cern în mâncări acest curios condiment pe care îl găsesc

miraculos, întocmai ca și cum ar pune sare seu piper, în scop de a ușura digestiunea.

Acastă fină și aspră pulbere făcută din argilă și din siliciu, ar ave după densii proprietatea de a curăți intestinul, căruia îi activează mecanicesce funcțiunea, pe când în același timp grație prelungirii mesteceării alimentelor în gură mai mult decât o pôte face de ordinar acțiunea molarilor, ar economisi astfel din munca stomacului asemeni ca și cum ar freca tubul digestiv cu glaspapier.

Mulți vor găsi pôte, mai mult decât straniu acest mod de a-și freca fălcile cu cărămidă, der obiceiul nu datéză de astăți nici de erii și modernii noștri de dincolo de canalul Le Manche seu de peste oceanul Atlantic, n'au făcut decât să revinve o vechi tradițiune.

E mult timp de când farmaciștii cunosoc sub numele de *bols*, ôre-cară preparațiunii medicamentose, având de basă argila roșie, a cărei întrebuintare e aprôpe părășită în Europa, der care face încă efecte, în Orient.

„Borul de Armenia“ de pildă a fost popular tot ca și pastilele de pământ sigilate, numite astfel pentru-că purtau urma sigiliului, — după cât se pare înzestrat cu proprietăți magice — înălțimei sale Sultanului.

Sigilate seu nu aceste boluri treceau și trec încă în țerile musulmane ca posedând proprietăți tonice, astringente, absorbante și *obșifarmace* (contra otrăvei). Nu mi-ași pune mâna în foc, că acesta e adeverat.

Trebuie totuși ținut sémă, că acest medicament atât de simplu, se pôte apéra la nevoe, căci prețuesce pôte tot atât de mult, cât cutare ori cutare droguri complexe ale polyformanei moderne.

Ceea-ce este sigur, în ori-ce cas e că carbunele, vegetal seu animal (animal mai ales) este un minunat digestiv și e un antidot socotit în mod universal necomparabil.

Ba încă obiceiului de a înghiți, la cea mai mică bănuială, un vîrf de cuțit de pulbere, Japonesi dătoresc faptul, că nu prea au suferit de epidemii și intoxicare în teribilul rășboi din Mançuria, cu totă apa contaminată, orezul stricat și conservele dubioșe, de care adesea au trebuit să facă us.

Se scie de altfel, că doctorii lor se servesc de pansatul rănilor cu pulbere de carbune, ca antiseptic.

Nu e mai puțin neverosimil, că pământul argilos, care limpezesce atât de bine, grație proprietății sale absorbante, soluțiile turbure, pôte de asemenea să fixeze gazurile stricate și lichidele usate, din stomac și intestine.

Cât privesce nășipul propriu ȳis, totă lumea scie că el folosește struțului, și decă acastă pasere își frécă ciocul de pietriș, nu o face nici din nebagare de sémă, nici din depravare, ci ca chestie de igienă și ca să se supună unei fatalități fiziologice. Acea mitralie eteroclită, sunt dinții lor, dinți artificiali fără îndoială și plantați cam jos, der totuși dinți. Și e atât de adevărat acest lucru, încât decă acei dinți ar lipsi struților, ei ar muri de fôme, întocmai ca și noi, decă odată dantura nôstră cădută, n'am ave resursa, care lipsesce acestor sêrmame paseri naive: supele, piureurile, sosurile și fierturile.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 18 Sept. Apărătorul lui Zigany Dr. Halmai, fost redactor al revistei *„Magyar Közélet“* și intim al lui Banffy, a fost arestat pe motiv de complicitate.

Triest, 18 Sept. Societatea de navigațiune austriacă a încheiat cu guvernul rusesc un contract pentru transportarea în patrie a prinsonierilor ruși din Japonia.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1904		1905	
28 August		20 August	27 August
A c t i v			
94.719,305	66902305 Reser. metal. aur 75277873	105.269.240	106.402,873
3 119,255	127817000 „ Trate aur 31125000	2.157,216	1.879,753
52.877,703	Argint și diverse monede	42.460,882	48.335,180
9.129,724	Portofoliu Român și străin.	24.790,275	24.986,958
11 999,940	*Impr. pe efecte publice . 5790100	11.999.666	11.999.666
13 690,260	„ „ in cont-corent 19196858	15.153,610	15 153,610
1.724,046	Fonduri publice	2.930,477	2.930,477
5.574,459	Efectele fondului de rezervă	5.700,871	5.718,701
587,399	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	579.940	582,388
291,270	Imobile	298,016	303,771
81.849,799	Mobilier și Mașini de imprimerie	86.206,890	83.859,990
18.872,653	Cheltuieli de administrație	—	—
17.593,722	Depozite libere	55.549,848	56.133,586
316 029,535	Conturi-corente	353.096,931	358.286,953
	Conturi de valori		
P a s i v			
12.000 000	Capital	12.000,000	12.000,000
18 523,634	Fond de rezervă	19.878,642	19.878,642
2 832,428	Fondul amortis. imob. și materialului	3.016,596	3 016,596
199.020,440	Bilete de bancă în circulație	223.579,500	230.451,310
1 461,065	Profituri și Perderi	1.560,783	1.560,783
342,169	Dobânzi și beneficii diverse	399,553	452,446
81.849,799	Depozite de retras	86.206,890	83.859,990
—	Conturi corente	6.454,967	7.067,186
316.029 535	* Scont 5% Dobânzi 6%.	353.096,931	358.286,953

Cursul pieței Brașov

Din 18 Septembrie n. 1905.

Bancnote rom. Cump. 18.96	Vënd. 19.—
Argint român „ 18.92	„ 18.96
Napoleond'ori. „ 19.06	„ 19.10
Galbeni „ 11.20	„ 11.30
Mărci germane „ 117.20	„ 117.50
Lire turcesci „ 21.50	„ 21.60
Seris. fonc. Albine 5% 101.—	„ 102.—
Ruble Rusesci „ 2.53	„ 1.54

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Septembrie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	116.25
Renta de corone ung. 4%	97.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	88.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	96.95
Bonuri rurale croate-slavone	96.95
Impr. ung. cu premii	221.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	167.10
Renta de hârtie austr. 4 1/10	100.45
Renta de argint austr. 4 1/10	100.35
Renta de aur austr. 4%	119.65
Renta de corone austr. 4%	100.55
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.85
Losuri din 1860	160.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.45

Acții de-ale Băncii ung. de credit . 799 —
Acții de-ale Băncii austr. de credit 684 25
Napoleondori 19.12
Mărci imperiale germane 117 40
London vista 239.90
Paris vista 95.35
Note italiene 95.30

Ne mai pomenit de ieftin!!

500 Obiecte numai cu fl. 1.85.

1 Ciasornic elegant, care merge 36 ore cu lanț aurit; 1 ac de cravată cu briliant Simili; 1 inel cu petri imit. pentru bărbați și dame; 1 garnitură frumoasă constând din manjete, gulere și nasturi 3% aur-double; 6 basmale de in; 1 Călimar de nickel cu mecanism engl.; 1 ogindă cu etui pentru dame; 1 Săpun parfumat, 1 Notiz fin legat, 20 obiecte importante de corespondență, 12 condee engleze pentru cancelarie și 300 obiecte folosite în casă. Tote la oală cu ciasornicul, care singur face bani, costă 1 fl. 85 cr. — Se pot procura cu rambursă sau trimiterea sumei înainte, dela Magazinul de mărfuri

C. GRÜNER Krakau, nr. 84/48.

Cine cumpără 2 Pachete, dau gratis 1 briceag frumos cu 2 tășuri. (1-2)

Ce nu convine se rentore banii.

AVIS!

Suberisul am onorea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericesci, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**

Strada Neagră nr. 3 (3 Felső Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de ceară curată și parafină sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de ceară și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa **tot-felul de luminări** în toate formatele, precum și aurite. Er comanda le voui executa prompt și cu prețuri foarte convenabile.

2-90,1858.

Copiiilor precum și adulților un neprețuibil dar dumnezeesc!

Izvorul „GLORIA” de Arkos

in fer și lithiu-hydrocarbonic foarte bogată apă minerală medicinală

de un efect miraculos, necauzând iritațiuni de sânge și unflături la stomac, ca cele mai multe ape minerale pré concentrate în acid carbonic liber și în săruri mineralice.

(Autorisată ca apă medicinală prin decret ministerial intern Nr. 401—1905).

Apa minerală „Gloria” este un remediu de cură foarte prețios, care stărnesc pofta de mâncare și înlesnește mistuirea de minune, promovă secrețiunea udului și acréla udului, în mod frappant și influențează membrele slegmatice ale organelor respiratore, circulațiunea sângelui și activitatea nervilor într'un mod surprinzător.

Tot așa și pentru copii în ori-ce etate este apa minerală „Gloria” deosebit de bună și foarte prețioasă, dorită instinctiv de dânsii, care favorizează sănătătii lor în modul cel mai imbucurător.

Béut cu Șampanie, cu vin séu cu bere, apa „GLORIA” va paralisa efectul ameliilor ale acestor béuturi mai ales asupra creierilor și a nervilor de multe-ori foarte vătămător, sub ori ce împrejurare.

Pe baza unui studiu foarte minuțios mă simt deci obligat a publica, că ori și cine cătră sine, părinții însă și cătră copii lor vor comite mai mult ca o neglijență, decât n'ar încerca efectul minunat al acestei naturală și intr'adevăr binecuvântată apă minerală, care se manipulează la izvor, — pe cât stă în putința omenescă — cu cea mai deosebită severitate.

Deposit propriu în Brașov, Str. aței nr. 6,

(vis-à-vis de SCHWARZBURG),

unde se află cu schimbarea sticlelor:

o sticlă de un litru apa minerală „Gloria” pentru 20 filleri,

„ „ „ 1/2 „ „ „ 14 „

Josef György,

administrațiunea izvorului „Gloria” de Arkos.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tu-tungeria de pe parcul Rudolf a lui Spudercăși la Eremias Nepoții

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și dame al lui

N. P. GOLDMANN Brașov

Confecțiuni de bărbați

Têrgul Inului 31—33 în palatul lui Czell.

Fondată la 1892.

Confecțiuni de Dame

Têrgul Inului Nr. 28.

În sezonul de primăvară am dovedit On. public, că în piața locală am fost cel mai ieftin și aîn fost superior ori cărei concurențe!

Pentru că de când există prăvălia mea, mi-am procurat depositul meu de haine tot-deuna cu bani gata.

De ce? haine bune, durabile pentru școlari, cu garanție de un an, veritabile, originale indigene de Zscina și Gács numai la mine se pot afla.

Haine gata după modă, pentru bărbați și copii, precum și Paltone de toamnă și iarnă, înlocuiesc cu desăvêrsire hainele de comandă, de-ore-ce se confecționează sub privighierea mea personală, după croiala cea mai modernă, din stoffe curate de lână, cu accesorii de cele mai durabile.

În depositul meu se află pentru agronomi, neguțatori **Surtuce** veritabile din piele de capră Banesă cu căptușală de blană și ștofă, Raglane, Derbi, de vênat, Paltone preoțesti. — Cu deosebire **marcă deposit în Blane** de călătorie și pentru oraș. **Costume** de patinat și deosebit **Surtuce** de patinat cu căptușeli din ștofă și blană.

Cel mai mare deposit în haine pentru Dame și Domnișore.

Alegere colosală din fie-care specie și prețuri ieftine surprinzătoare.

Rogându-mă de sprijinul Onor. public, sunt cu totă stima!

N. P. GOLDMANN, Brașov, Têrgul Inului 28 (palatul Czell).